

داروهای گیاهی موثر در بیماری های پوست و مو

تهیه و ارائه:

دکتر حامد پارسا خانکندی

استادیار فارماکوگنوزی دانشکده داروسازی اردبیل

بیماری های مورد بحث

- درماتیت ها

- پسوریازیس

- آکنه و جوش

- اختلالات مو و عرق

درماتیت ها

• اگزما

- درماتیت غیر مسری ← ازدیاد حساسیت
- علایمی نظیر قرمزی پوست، التهاب، پاپول و بلیستر ← Crusting & Scaling
- عفونت های باکتریایی ثانویه

درماتیت ها

• انواع اگزما

- Allergic contact eczema ← آلرژن (پایه پماد)
- Toxic contact eczema ← اشعه ماورا بنفش
- Chronic contact eczema ← تماس مزمن (شغل)

• درمان اگزما

- عدم تماس با محرک
- کمپرس سرد و مرطوب – کورتون ها
- پماد های روغنی

درماتیت ها

• درماتیت آتوپیک

- اختلال ارثی ← حملات متناوب التهاب و خارش پوست
- شایع ترین بیماری پوستی در کودکان ← محو شدن علائم با بلوغ
- استرس فیزیکی و روانی - عفونت - غذا
- علائم ← راش های پوستی همراه ترشح، پاپول و Crusting
- عفونت ثانویه باکتریایی - ویروسی

درماتیت ها

• درمان درماتیت اتوپیک

- اجتناب از محرک ← آلرژن، غذا، ...
- مکمل ها ← روغن ماهی، روغن کتان، EPA، DHA
- UV – کورتون ها – آنتی هیستامین

• درماتیت سبوریه

- تشکیل پوسته قرمز ← ابرو، پوست سر
- عفونت قارچی ← سلنیوم سولفاید، کتوکونازول
- UV – کورتون ها

درماتیت ها

• گیاه درمانی درماتیت

○ درمان آگزما خفیف تا متوسط

○ درمان کمکی ← موضعی

○ مصرف طولانی مدت

درماتیت ها

• فرآورده های گیاه بابونه

○ *Matricaria recutita* ← عصاره گل

○ ترکیبات ضد التهاب ← بیزابولول – کامازولن – آپی ژنین

○ ترکیبات ضد خارش ← موسیلاژ

○ بهبود زخم – ضد قارچ و باکتری

○ اگزمای خفیف تا متوسط – عفونت ثانویه – weeping eczema

درماتیت ها

• فرآورده های گیاه بابونه

○ عارضه جانبی ← آگزما

○ پماد به صورت کمپرس سرد (1 تا 2 ساعت)

○ رکوبیزول – کامودرما – کامیل کرم (2 تا 4 مرتبه)

درماتیت ها

• فرآورده های گیاه هاماملیس

○ *Hamamelis virginiana* ← عصاره برگ و پوست

○ هاماملی تانن ها ← ضد التهاب و خارش – کاهش خونرسانی سطحی پوست

○ فلاوون ها ← مهار آزاد سازی هیستامین

○ باکتریو استاتیک

○ اگزمای خفیف – درماتیت آتوپیک

درماتیت ها

- فرآورده های گیاه هاماملیس
- کرم های ضد جوش – انتی هموروئید

درماتیت ها

• فرآورده های گیاه تاجریزی ایرانی

○ *Solanum dulcamara* ← عصاره شاخه و ساقه ها

○ آکالوئید های استروئیدی ← ضد التهاب، خارش و آلرژی (کورتیزون)

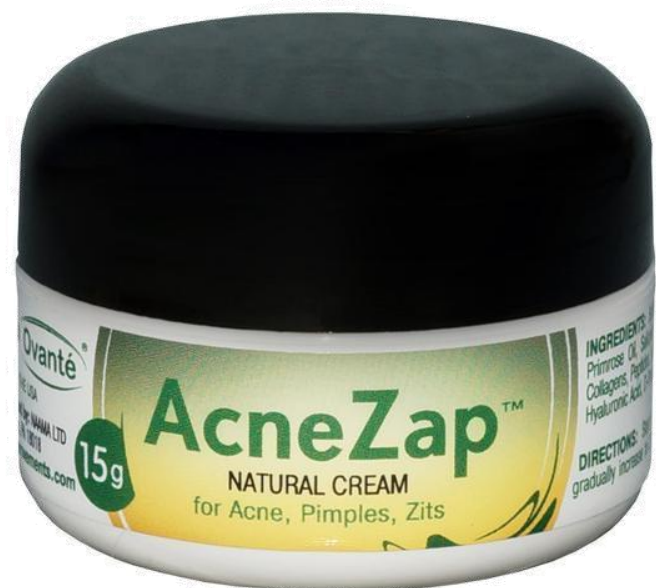
○ ساپونین ها ← افزایش جذب آکالوئید ها – ضد ویروس و بی حس کننده موضعی

○ تانن ها ← ایجاد لایه محافظ در برابر آلرژن ها

○ اگزمای مزمن – آکنه

درماتیت ها

- فرآورده های گیاه تاجریزی ایرانی
  - عارضه جانبی ← پماد حاوی الکل
  - منع مصرف ← بارداری و شیردهی

درماتیت ها

• فرآورده های گیاه بنفشه سه رنگ

- *Viola tricolor* ← عصاره اندام هوایی
- فلاونوئیدها ← ضد التهاب – آنتی اکسیدان
- موسیلاژ ← ضد خارش

○ درماتیت سبوره خفیف – milk crust – اگزما (مدل حیوانی)

پسوریازیس

- بیماری پوستی مادرزادی با حملات متناوب
- شاخی و کراتینه شدن پوست
- محرک هایی مانند استرس، الکل و برخی داروها
- درگیری ناخن، مفاصل
- درمان
  - پمادهای رتینوئیدی، سالیسیلیک اسید
  - UV + پسورالن
  - رتینوئید، سیکلوسپورین، متوتروکسات (شدید)

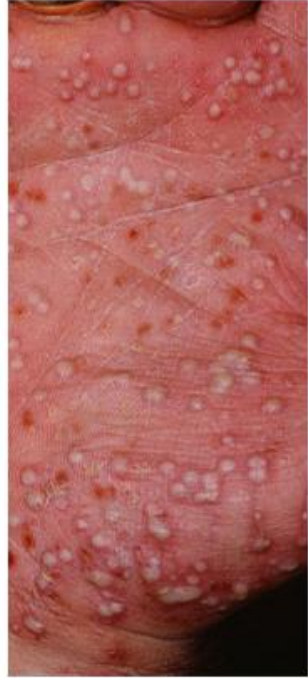
پسوریازیس

Plaque
Psoriasis

Guttate
Psoriasis

Pustular
Psoriasis

Inverse
Psoriasis

Nail
Psoriasis

Psoriatic
Arthritis

پسوریازیس

- فرآورده های گیاه آلوئه ورا
  - *Aloe vera* ← ژل برگ ها
  - ساپونین ها ← ضد التهاب و باکتری

○ مرطوب کننده، regenerative، بهبود دهنده الاستیسیته پوست

○ پسوریازیس خفیف

پسوریازیس

- فرآورده های گیاه آلوئه ورا
  - عوارض جانبی ← اغزما و حساسیت تماسی (نادر)

پسوریازیس

• فرآورده های گیاه Oregon grape

○ *Mahonia aquifolium* ← عصاره پوست و ریشه

○ آکالوئیدها ← بربرین

○ مهار فعالیت لنفوسیت T، ضد التهاب

○ پسوریازیس خفیف تا متوسط

○ اگزما - آکنه

پسوریازیس

• فرآورده های گیاه Oregon grape
○ منع مصرف ← بارداری و شیر دهی

آکنه و جوش

- بیماری مرتبط با فولیکول مو (ولگاریس)
- عوامل هورمونی، ارثی و خارجی
- درمان

○ داروهای رتینوئیدی، آنتی بیوتیک ها و هورمون ها

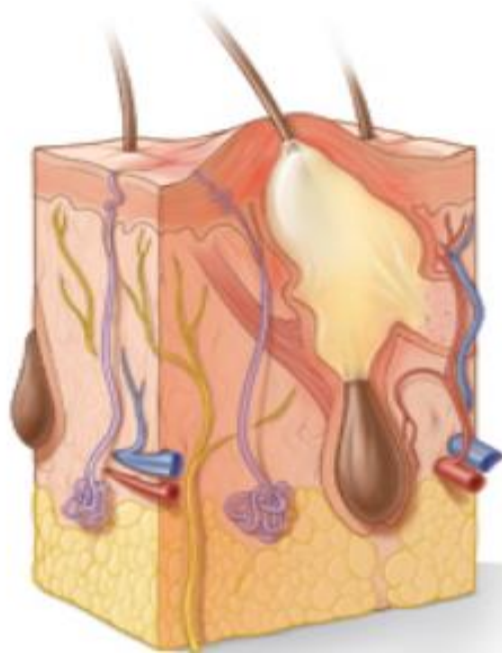
○ گیاه Oregon grape

○ آنتی باکتریال های گیاهی مانند (Melaleuca alternifolia) Tea tree oil

آکنه و جوش

Infected hair follicle

- کورک (استافیلوکوکوس)
- گردن، صورت، زیر بغل و پشت
- عفونت مکرر ← دیابت – سرکوب سیستم ایمنی
- درمان

- آنتی بیوتیک ها (7 تا 10 روز)
- روغن های گیاهی (رسیدن دمل)

آکنه و جوش

• فرآورده های گیاه شنبلیله

○ *Trigonella foenum-graecum* ← دانه

○ ساپونین و موسیلاژ ← نرم کننده

○ ازدیاد حساسیت – بارداری

اختلالات مو و عرق

• ریزش مو

- هورمون های مردانه، قطع مصرف OCP ها
- التهاب – استرس های فیزیکی و شیمیایی

• درمان

- رفع بیماری ها و علل زمینه ای
- اجتناب از فاکتور های تسهیل کننده
- تغذیه

اختلالات مو و عرق

• عصاره الکلی گیاه گزنه

○ *Urtica dioica* ← اندام هوایی

○ هیستامین – سروتونین – فلاونوئیدها

○ افزایش جریان خون فولیکول مو

○ بارداری

○ ریزش مو (Depleted state)

اختلالات مو و عرق

- از دیداد تعریق (Hyperhidrosis)
  - اختلالات تنظیم دما – مشکلات روانی
  - هیپوتیروئیدیسم – یائسگی – دیابت
- درمان
  - رفع بیماری ها و علل زمینه ای
  - آلومینیوم کلراید هگزا هیدرات

اختلالات مو و عرق

- فرآورده های گیاه مریم گلی
  - *Salvia officinalis* ← برگ
  - تانن – ترپنوئیدی – فلاونوئیدها
  - رزمارینیک اسید ← ضد تعریق و قابض
  - منع مصرف ← بارداری (توجون)
  - عوارض جانبی ← تشنج
  - ازدیاد تعریق

